

Ob sploovitvi železnega prvenca

Piran, 22. sept. V tujakšnji remontni ladjedelnici Splošne plobove je bila danes dopolnena velika slovesnost. Po krajši slovesnosti, ki jo je vodil glavni inženir ladjedelnice, so sploovitvi prvič v zgodovini piranske ladjedelnice železni tanker (za prevoz naftnih derivatov) z nosilnostjo 1000 ton. Tanker je naročil donavski Lloyd iz Siska. Ob tej priliki se je v ladjedelnici zbralo mnogo delavcev, domačinov, turistov in vabljivih gostov. V imenu upravnega odbora Splošne plobove je vse pozdravil njegov predsednik Kavčič, nato je pa govoril sekretar Okrajnega komiteja Zveze komunistov Slovenije za Koper Albert Jakopič-Kajtmir. Spomnil je navzoče na februar leta 1955, ko so okoliščine kazale na potrebo, da se ladjedelnica

likvidira. Na seji upravnega odbora je kolektiv podprl tezo za nadaljnji obstoj in prav današnja slovesnost priča o izpolnitvi obljube. Se več; današnji dogodek predstavlja prelomnico, saj je to prvi železni plovidni objekt iz ladjedelnice, ki je doslej izdelovala samo lesene ladje in še to manjše tonaže. Tovariš Kajtmir se je vsemu kolektivno in drugim podjetjem, ki so s kooperacijo prispevala k izpolnitvi te težke naloge, prisrčno zahvalil za njihovo prizadevanje ter poudaril, da so po podatkih polletne analize o izpolnjevanju plana v okraju, tudi vse druge panoge dosegle odlične uspehe. Vse skupaj so izpolnile v prvem polletju 57% letnega plana. Ta uspeh je tem pomembnejši, ker v okraju ni malo sezonskih gospodarstev, ki se prav i-

kaže lahko šele v drugem polletju. Ko so delavci odstranili zadnje ovire, je tanker točno ob 10. uri 8. minut ob ploskanju in živahnih vzklikih množice in posade ter tjuenju ladijskih sirev v bližini elegantno zdrsel v morje. Tanker je dolg 72 m, širok 10 in visok 2,40 m. Sam tehta okrog 300 ton, s tovorom pa 1300 ton. Lastnega plovila nima.

Novo pridobitve zdravstvene službe na Keprskem

Koper, 22. sept. Danes dopoldne so uradno otvorili pet objektov zdravstveno-zavarovalne službe, ki so bili zgrajeni v občini Koper lani in letos. To so otroški in ženski oddelki bolnišnice za pljučno tuberkulozo v Ankaranu, upravni prostori za socialno zavarovanje v Kopru in splošna ambulanta, Okrajni higijenski zavod ter Protituberkulozni dispanzer v Kopru. Vse te stavbe so prepričljiv odraz skrbi, ki jo posveča ljudska oblast vprašanju zdravstva na tem področju in potrdilo volje, s katero si ljudstvo teh krajev ustvarja pogoje za lepše življenje.

Velika kulturna manifestacija v Kanalu

Kanal, 22. sept. Kanal, središče Predgorij, je bil danes ves v zastavah in prazničnem razpoloženju. Slavijo 90-letnico prosvetnega društva »Soča«, razen tega je hkrati zaključila proslava 10-letnice priključitve Primorske k FLRJ in občinskega praznika. Vse prireditve so bila organizirane od prosvetnega društva »Soča«. Kulturne manifestacije v Kanalu se je udeležilo več kot tisoč ljudi iz vse okolice. Stevilni obiskovalci so prišli tudi iz ostalih kra-

jev, med njimi tudi zastopniki planinskih organizacij in kulturnih ustanov. Ljubljane in Tolmina, kakor tudi iz Trsta in Gorice več predstavnikov ljudske oblasti in družbenih organizacij, med njimi je bila tudi Marinka Ribičičeva, organizacijski sekretar ZKS goriškega okraja ter drugi ugleni gostje. Svečanost je otvoril predsednik domačega prosvetnega društva Garlari Milutin, ki je odkril tudi spominsko ploščo na pročelju hiše, kjer je stanoval, snoval, delal in umrl nadarjeni glasbenik in skladatelj Josip Kocjančič (1844-1878), ustanovitelj prve čitalnice v Kanalu pred 90 leti. O njegovem liku in ustvarjalnem delu je govoril kanalski rojak dr. Mole Rudolf, upokojeni profesor v Ljubljani; nakar je domači pevski zbor zapel več narodnih pesmi, katere je harmoniziral Josip Kocjančič. Zatem je šlo zbrano ljudstvo v povorki na trg, kjer je bilo

odkritje spomenika Valentinu Stančiču (1774-1847), ki je bil najpomembnejši kulturni delavec v Kanalu. Bil je prosvetitelj v času narodnega prebujanja, pisatelj, tiskar, navdušen alpinist, ljudski vzgojitelj itd. Ko so mu danes po 110 letih njegove smrti odkrili spomenik, je orisal njegovo aktivno univerzalno plodno delo Ludvik Zorut. Zatem je predstavnik planinske organizacije iz Trsta poudaril poštovno delo Stančiča, ki je oral kulturno ledino na Goriškem. Zastopniki Planinske zveze Slovenije so položili na spomenik poželen lovorjev venec. Sledil je kulturni program, ki sta ga izvajala domači pevski zbor in mešan pevski zbor iz Mosta na Soči. Zatem je zbrano ljudstvo ogledalo v sejni dvorani občinskega ljudskega odbora razstavo 170-letnice šolstva na Kanalskem. Popoldne je prosvetno društvo Zvezda iz Avč uprizorilo igro »Plavž«.

Presenetljiv uspeh Zagrebškega velesejma

Zagreb, 22. sept. Na mednarodnem velesejmu v Zagrebu,

Odkritje spomenika 47. v Cerknem

CERKNO, 22. sept. Dopoldne so na Cerknem odkrili spomenik 47. golencem Partijske šole, ki so padli zaradi izdajstva leta 1944. Slovesnosti se je udeležilo nad 2000 ljudi, med katerimi so bili tudi številni nekdanji borci, več ljudskih poslancev in drugi gostje. Ob odkritju spomenika sta govorila član CK ZKS Tomo Brešič ter Ivan Bratko, upravnik takratne šole. Med mnogimi venci je bil tudi venci CK ZKS ter GO Zveze borcev. J. P.

Graditev silosov in skladišč

Zagreb, 22. sept. Izdelan je plan za izgradnjo silosov in skladišč, ki bodo lahko sprejeli okoli 700 vagonov žita. Zanje bodo porabili okoli 3 milijarde din. Zgrajeni pa bodo prihodnje leto; pripravljajo se gradnja silosov z zmogljivostjo okoli 2500 vagonov in nekaj skladišč za okoli 1600 vagonov žita. V prvi fazi bodo te silose zgradili v glavnih žitarskih krajih: Vinokovci, Slavonem Brodu, Našicah, Novi Gradiški, Daruvaru in Virovitici. Ko bodo v glavnem krite potrebe teh predelov, bodo začeli graditi skladišča v glavnih potrošnih središčih. Ker je sedaj premalo skladišč, kamor bi spravili žito, se je začela akcija, da bi podjetja za promet z žitom v zbirnodnih krajih dala svoja skladišča na razpolago tistim podjetjem iz krajev, kjer pomanjkanje skladišč otežuje odkup.

NAČRT PERSPEKTIVNEGA RAZVOJA BEOGRADA

BEOGRAD, 22. sept. Za razvoj in napredek obrti se predvideva za naslednjih pet let investiranje v višini 2 milijard in 760 milijonov din.

Za reševanje osnovnih problemov trgovine in preskrbovanja mesta je v projektu perspektivnega plana predvideno investiranje 9 milijard in 300 milijonov din. Zgrajeni naj bi bili razni objekti, med drugim grozistični trg s kapaciteto 1100 vagonov blaga, 8 trgov za drobno prodajo, 17 moderno opremljenih skladišč za kmetijske pridelke s kapaciteto 1140 vagonov blaga in 14 skladišč za industrijsko blago s kapaciteto 13.180 vagonov. Prav tako je predvidena izgradnja 5 novih blagovnih hiš v vrednosti 750 milijonov din.

kateroga bodo zaključili danes, je bilo po še nepotrjenih vesteh zaključnih trgovskih pogodb v vrednosti okoli 150 milijard dinarjev. Po izjavi direktorja velesejma je to največji komercialni uspeh, ki je bil dosežen na neki sejmski prireditvi v Jugoslaviji. Posebno razveseljuje je podatek o izvozu naših izdelkov, za katere so sklenili na tem sejmu pogodbe v višini za okoli 12 milijonov dolarjev, kakor tudi za uvoz proizvodov za jugoslovansko tržišče v vrednosti 19 milijonov dolarjev.

Velesejem, ki je bil odprt od 7. do 22. septembra, je dobil priznanje najvišjih jugoslovanskih državnih in uglednih inozemskih predstavnikov, gospodarskih strokovnjakov in poslovnih ljudi. Po njihovi oceni se je povzpel Zagrebški velesejem med vodilne velesejme ne le v trgovinskem prometu Jugoslavije z drugimi državami, temveč tudi v evropski trgovski zamenjavi nasploh. To potrjujejo tudi mnogi trgovniki zaključki, ki so jih sklenile države udeleženke med seboj. Po današnjih popoldanskih podatkih je obiskalo letošnji jesenski Zagrebški velesejem okrog 1.200.000 ljudi.

III. kongres Ljudske tehnike Hrvatske

ZAGREB, 22. sept. Na III. kongresu Ljudske tehnike Hrvatske je bil ponovno izvoljen za predsednika Vicko Krstulović, kateremu so podelili zlato plaketo »Borisa Kidriča«. Danes je na Hrvatskem 70.000 članov Ljudske tehnike, kateri so mnogo prispevali k razvoju tehnike pri nas.

V posebnem oddelku »Palace umetnosti« so razstavljeni predmeti, ki so jih izdelali naši keramiki, tekstilci in zlatarji. Na razstavnem prostoru »Parku« pa je razstavljen primer sodobnega stanovanja, v okolju, ki je bilo za to posebno prirejeno. V Palači umetnosti razstavljajo: keramiko: Baranj Vlasta, Majda Kumar, Eza Kaire, Mila Petričič; les: Milan Cvelbar; tekstil: Josko Onič, Slava Antoljak, Eteljka Tolbolkja; zlato: arh. Bogica Avčin-Fogačnik. Na razstavi sodobnega stanovanja je razstavljeno pohištvo po projektih arh. Marija Antoninija iz Zagreba, arh. Borisa

Jodovod gradijo

Prebivalci Novokračin in Sušaka v liško-bistriški občini so te dni začeli dela za gradnjo novega jodovoda. Nekaj finančnih sredstev je prispeval občinski ljudski odbor, vendar ta še ne bodo zadostovala za dokončno dograditev. Zaradi tega so se vaščani obvezali, da bodo sami opravili precejšen del zemeljskih del, saj se povsem zavajajo, kakšno vrednost ima zdrava pitna voda. V. I.

OB DESETLETNICI JUGOSLOVANSKEGA REČNEGA BRODARSTVA

Naša plovba po rekah

Beograd, 22. sept. Te dni proslavlja kolektiv Jugoslovanskega rečnega brodarstva 10-letnico ustanovitve svojega podjetja.

Jeseni 1947. leta je začelo Jugoslovansko rečno brodarstvo poslovanje kot gospodarsko podjetje. Prevoz blaga se je stalno večal, tako da je lani dosegel 1.139.000 ton oziroma 350.000 ton več kot 1947. leta. Vzporedno s tem je bil v istem obdobju povečan tudi delovni učinek in to za 40 milijonov neto tonskih kilometrov.

Jugoslovansko rečno brodarstvo je posvečilo v tem obdobju posebno pozornost razvoju prometa z drugimi državami. Ta je zlasti intenziven z Zahodno Nemčijo in Avstrijo. Tako je samo lani znašal 180.000 ton ali 64 milijonov neto tonskih kilometrov. V tranzitnem prometu se je prav tako povečal prevoz blaga in je lani znašal 11.000 ton oziroma 13 milijonov netotonskih kilometrov. Lani je začelo podjetje z obnovo svojega brodarstva. Tako je med drugim zgradilo 12 vlačilcev s 7.200 konjskimi silami. Večidel teh objektov bo zgrajenih že v letošnjem letu in tudi izročeni prometu. Do konca 1961. leta bodo zgradili še 40 plovnih enot v

skupni vrednosti 3 milijarde 400 milijonov din. Na ta način bo dobilo Jugoslovansko rečno brodarstvo 3 motorne vlačice s skupno silo 3.500 ks, 3 motorne tovornjake s skupno jakostjo 1.350 ks in 2.100 tonami nosilnosti ter 7 tankerjev, od katerih vsak imael 1.000 ton nosilnosti. Z izgradnjo teh objektov bodo ustvarjeni zadovoljivi pogoji za povečanje notranjega prometa blaga in zunanjetrgovinske izmenjave.

V nadaljnjih petih letih bodo znatna sredstva vložili tudi za ureditev in modernizacijo pristanišča.

Ločica pri Polzei

Prostovoljno gasilsko društvo v Ločici pri Polzei je priredilo tradicionalne konjske dirke, ki si jih je ogledalo več sto ljudi. Poleg domačih so nastopili tudi tekmovalci iz Celja in drugih krajev. Največji uspeh in priznanje so dosegli pripadniki JLA iz Celja, saj so pokazali največ vztrajnosti in izurjenosti. -ko

Epidemija gripe se širi

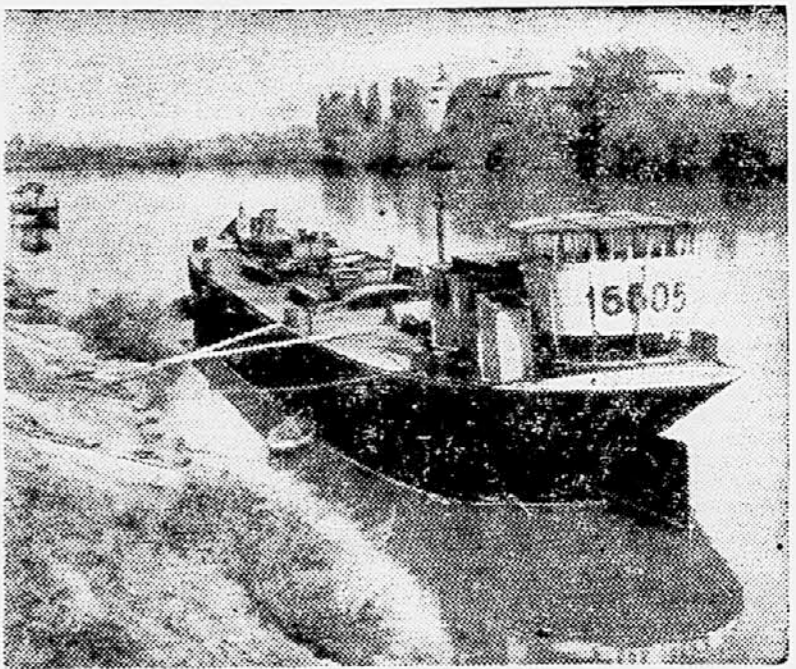
Split, 22. sept. Epidemija gripe, za katero še niso ugotovili virus, domnevajo pa, da pripada azijski gripi, je v zadnjih dneh zajela Split. Do danes je obbolelo okrog 12.000 oseb, po podatkih Sveta za prosveto ljudskega odbora občine pa je izostalo od poka okoli 6000 dijakov osemletk in srednjih šol. Hkrati so zaznavale ambulantne zdravstvenega doma okoli 4000 primerov obolenih delavcev in uslužbencev. Domnevajo, da je še nekaj tisoč ljudi, ki so obboleli za to gripo, kateri pa niso iskali zdravniške pomoči.

Zaradi te epidemije je zdravstvena služba v mestu preobremenjena in zdravniki z veliko težavo in prizadevanjem opravljajo svoje dolžnosti. Podobno je tudi v lekarnah, ki poslujejo neprekinjeno in so z zdravili dobro založene. Zaradi tega polčaja so v Splitu za en teden dni zaprli vse srednje šole in osemletke.

Sarajevo, 22. sept. Po podatkih republiškega epidemiološkega inšpektorata je obbolelo na gripi v zadnjih desetih dneh okoli 3650 ljudi. Se nadalje pa prihajajo poročila, ki govorijo o tem, da se epidemija gripe še nadalje širi. Največ bolnikov je bilo doslej registriranih v samem mestu Sarajevu, zatem pa v Zenici, Banja Luki in Dobroju. V Sarajevu pa kaže, da bo epidemija kmalu popustila.

Kulturno slavlje v Bukovici

Bukovica, 22. sept. Danes popoldne je bila v Bukovici prisrčna kulturna slovesnost. V okviru prireditev ob 80-letnici kulturno-prosvetnega društva v Bukovici so člani društva razvili svoj program. Prireditve je bila pod pokroviteljstvom predsednika Sveta za prosveto in kulturo ObLO Ljubljana-Sentvid tov. Vilka Kolarja. Po razvitu praparja je sledil bogat kulturno-umetniški program.

Za naše rečno brodarstvo je bilo zgrajenih tudi mnogo vlačicev

ZAVOD za obsežnimi nalogami

Kmalu po ustanovitvi Zavoda za proučevanje varnosti pri delu je izvršni svet Slovenije spoznal, da mora področje te ustanove razširiti še z drugimi nalogami, ki jih terjata sodobni čas. Zato so po vključitvi sektorja za psihologijo dela že leta 1955 poverili vodstvu tega zavoda še področje organizacije dela in proizvodnosti. S tem je dobil zavod v pristojnost vso problematiko dela in organizacije v naši proizvodnji. Čeprav mlada in brez predhodnic, je ta ustanova opravila v dveh letih že ogromno delo v korist našega gospodarstva. Vendar pa kaže nadaljnji razvoj, da bo mogel zavod uspešno opravljati svojo družbeno funkcijo le če bo deloval v ustreznih pogojih. Te pogoje zahtevajo vse tiste družbene naloge, ki jih je zavod od svoje ustanovitve prejel. Te naloge pa seveda niso lahke, saj zajemajo neverjetno množico dejavnosti s področja organizacije dela in proizvodnosti. Zato med drugim opravlja na-

slednje: proučuje vprašanja proizvodnosti dela in pogoje, ki vplivajo na povečanje delovne produktivnosti; proučuje organizacijo delovnih mest in dela v gospodarskih organizacijah in išče metode, s katerimi bi izboljšali njihovo organizacijo in poslovanje; dalje proučuje metode in sistem za ocenjevanje in razvrščanje dela in delovnih mest, metode in tehniko vodenja v gospodarskih organizacijah in v zavodih ter izpopolnjevanje njihovega kadra, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja. Strokovnjaki zavoda, ki sodelujejo pri proučevanju nomenklatur strok in poklicev v gospodarstvu, razen tega pa preizkušajo primernost in uporabnost naprav za varnost ljudi; pri delu in osebnih varnostnih sredstev. Zlasti pri slednjem je pomen zavoda velik, saj hkrati pripravljajo predloge za standardizacijo varnostnih naprav in sredstev. S tem pa naloge zavoda še siso izparaz, temveč daje za-

vod tudi strokovno pomoč pri izboljšanju organizacije in racionalizacije dela ter varnosti pri delu; izpopolnjuje sposobnosti vodilnega kadra v gospodarskih organizacijah in sicer z ustreznimi tečajji, seminarji ipd. Po naročilu družbenih organov, zavodov in gospodarskih organizacij izdeluje tehnične in gospodarske analize o gibanju proizvodnosti dela izrab; delovnega časa in izpolnjevanja norm ipd. Vse delo, ki je doslej opravil zavod za naše gospodarstvo predstavlja veliko vrednost. Delovna področja zavoda so se po letu 1955 občutno povečala in razširila. Oddelki za organizacijo dela je bil predvsem zaposlen z izobraževanjem kadrov medtem ko za praktične probleme ni bilo časa in tudi ne dovolj sodelavcev. Praktična pomoč, ki jo je zavod nudil gospodarskim organizacijam, se je omejevala bolj ali manj le na navodila za sestavo tarifnih pravilnikov in na navodila za analitično ocenjevanje delovnih mest za normiranje. Na področju izobraževanja pa je bilo opravljeno ogromno in zahtevno delo. Tako so doslej imeli vrsto tečajev in seminarjev za industrijske kadre, na katerih so po PIV metodi praktično izobraževali vodilni kader.

Da bi bilo to delo uspešno so izurili 56 inštruktorjev, tečajev za to metodo pa je bilo zavodovskih in v gospodarskih organizacijah 312 s 3282 udeleženci. Za vodilni kader pa so organizirali seminarje za personalno politiko 6 s 139 udeleženci, za višji vodilni kader 8 s 290 udeleženci in za ostale 17 seminarjev s 510 udeleženci. Razen tega je zavod opravil 48 uslug in 87 konsultacij za razne gospodarske organizacije. Skupne pa je zavod izdelal različnih uslug, nasvetov, strokovnih mnenj, konsultacij, načrtov in mnenj za osebna zaščitna sredstva 412. Pod neposrednim vodstvom in organizacijo je tudi vzgajal varnostno osebo in vodilne člane komisij za HTZ v podjetjih in pri okrajnih zavodih za socialno zavarovanje. Z njegovo pomočjo je bilo pravi v ta namen prirejenih 63 tečajev in seminarjev. Teh se je udeležilo okoli 5000 ljudi, večinoma industrijskih obratovodij mojstrov in predelavcev. Vrh tega so s pomočjo ali sodelovanjem zavoda priredili za ostale delavstvo nad 200 predavanj, ki so jih poslušali tisoč in tisoč neposrednih proizvajalcev. Ta predavanja so bila prirejena s pomočjo filmov v okviru prve republiške razstave HTZ, ki jo

bila v vseh večjih okrajih Slovenije. Današnji čas zahteva, da moramo mlade ljudi pravilno zaposliti in sicer, kot to terjajo posamezne lastnosti mladih ljudi in pa družbene potrebe. To delo se je pri nas začelo sistematično opravljati šele z ustanovitvijo Zavoda za proučevanje organizacije in varnosti dela, ki ima v svojem sestavu tudi oddelke za industrijsko psihologijo in poklicno posvetovanje. Ta oddelki je izobrazil kader za poklicno posvetovalništvo v okrajih ki jih pri nas še nedavno sploh nismo poznali. Danes so posvetovalnice v vseh okrajih, razen v murskosobotškem. Oddelki oziroma strokovnjaki tega zavoda še vedno neposredno pomagajo okrajnim posvetovalnicam s tem da imajo z njimi stalna posvetovanja in podobno. Razen tega pa jih opremljajo z različnimi pripomočki, kot n. pr. s testno baterijo DAT. Tudi na področju gospodarske publicistike je opravil zavod obsežno hvalovredno delo. Med drugim je organiziral strokovni mesečni časopis »Delo in varnost«, ki izhaja v nakladi 3500 izvodov. Vrh tega je izdelal v okviru strokovne zbirke sedem rednih in 5 izrednih

knjig. V rednih izdajah so strokovno obravnavana vprašanja varnostnih ukrepov pri ravnanju z razstrelivom, zaščitnih ukrepov pri delu z nalezljivimi dražili in strupenimi snovmi, pravilne izbire poklica in pregled strokovnih šol v Sloveniji, varnostna opozorila rudarjem ipd. Naklada vseh teh izvodov je dosegla 19.500 komadov. Pripravljajo pa še redne izdaje o vprašanih varnostnih vzgoji, v podjetjih, o reševanju službi v rudarstvu in metalurgiji in o avdo-vizuelnih sredstvih v gospodarstvu. Razen teh publikacij pa so izdali tudi še mnoge druge priložnostne brošure, ki jih že uporabljajo v vsakdanji praksi. Vse opisano delo je opravil zavod s svojimi 30 uslužbenci oziroma sodelavci. Toda to število je premajhno, zlasti spričo čedalje večjega naraščanja potrebe po izpopolnjevanju tehničnih in delovnih procesih. Tu moramo predvsem poudariti tudi tiste momente ki s širjenjem socialističnih normativov za delovne pogoje terjajo večjo varnost pri delu in večje upoštevanje delavca kot poglavitnega činitelja proizvodnje. Različna in mnogovrstna so še neobdelana vprašanja s področja dela. Vsa zahtevajo potrpežljivost in vztrajnost, posebno

zato, ker je v našem gospodarstvu izredno pestro gibanje. Vse to pa otežujejo tudi zastarali socialni politični koncepti ter navade, ki se jih ponekod vodilni kader krčevito drže. Da bi zavod svoje delo opravljal skladno z naraščanjem omenjenih potreb, pa mora biti njegova organizacija tudi takšna, da bi omogočila na neposreden in čim cenejši način izvrševanja različnih uslug gospodarskim organizacijam. Seveda to pa danes ni povsem mogoče, kajti kvalifikacijski sestav zaposlenih ljudi na zavodu je skoraj izključno iz samih visoko sposobnih strokovnjakov in pa tudi sredstva ki jih rabi zavod za izvrševanje svojih funkcij so draga. S svojimi uslugami pa bo kril zavod v letu 1958 komaj polovico vseh izdatkov, ostalo pa bo moral dobiti iz drugih virov. Ob tem bi pripomnili, da je steer prav, če se krije razlika iz proračuna kot doslej. Vendar moramo omeniti, da je za delo zavoda zainteresirano predvsem naše gospodarstvo, saj je vse njegovo delo že po njegovi funkciji določeno zgolj za povečanje proizvodnje. Razen finančnega problema pa tare zavod še vrsta drugih skrbi, med katerimi so stanovanja za sodelavce in potreba po večjem številu delovnih prostorov.

»Kralj v New Yorku«

Charlie Chaplin, ki se je s si-
novoma Sidneyem in Michae-
lom teden dni mudil v Parizu,
da bi izbral igralce za franco-
sko sinhronizacijo svojega fil-
ma, se je vrnil v London. Od-
šel je na premiero, ki jo je
svet nestrno pričakoval.

Kakšen je novi film tega ve-
likega umetnika? Kaj je pove-
dal v zgodbi o kralju, ki je
prišel v New York?

Shadlow (Charles Chaplin) je
kralj majhne evropske države
Estrovijske. Revolucija ga pre-
ne v Ameriko, kjer se zaljubljuje
deželj Svobode, da ga je spre-
jela v svoje okrilje. Zal pa se
je njegov finančni minister iz-
gubil in z ním tudi kraljeva
blagajna. Kralj brez denarja
zda tudi kralj brez denarja.
Edino, kar je dobro, je to, da
je v Ameriki, deželj Svobode.
Kralj se loči od svoje žene, da
ji ne bi bilo treba prenašati
nesrečne usode kraljice brez
denarja. On sam pa počasi pro-
pada. Po naključju se spozna
s televizijsko zvezdo in po pr-
vem nesrečnem pripetljaju bivši
kralj uspe na televiziji. Postane

V svojem novem filmu »Kralj
v New Yorku« je Chaplin pri-
peljal pred kamero svojega si-
na Michaela v vlogi dečka Ru-
peta.

kralj televizije. Njegove točke
o novi znamki whiskeyja in no-
vem hormonskem preparatu po-
stanejo slavne in zabavajo vse
Ameriko. Bivši kralj ima denar
in slaven je — dokler se pred
nekim barom ne seznanja s ma-
lim Rupertom (Michael Chap-
lin), kateremu je Odbor za
proti ameriško dejavnost zapri-
starše, Rupert ima komaj dva-
naest let, pa je pravi sin svojih
staršev, revolucionar. Zato pri-
pelje poznanstvo z Rupertom
bivšega kralja pred izpraševal-
no komisijo, ki raziskuje proti-
ameriško dejavnost. Vsekakor
poseben dogodek za kralja, ki
ga je revolucija preganjal s pre-
stola. Shadlow reši njegova
televizijska slava, toda njegova
vera v deželjo svobode propade.
Tako jo odstopati v Parizu,
le nesrečna usoda malega Ru-
peta ga še zadržuje nekoliko ča-
sa. Rupert je namreč želel re-
šiti starše, pa je povedal pred
F. B. I. imena tistih, ki jih išče-
jo zaradi protiameriške dejav-
nosti. Sedaj je obupan, izgubil
je svoj ideal, preganja ga senca
izdajalstva. Kako naj ga potol-
laži bivši kralj? Z besedami: »da
bo nekdo te boljše za vse ljudi
na svetu.«

Filmska zgodba ne pove ve-
lika. Take so vse Chaplinove
zgodbe. Treba je vedeti, kako
jo je posnel na filmski trak,
kako v filmu igra.

Pred dnevi je bila v Londonu
predstava za novinarje. V časo-
pisih so izšle že prve kritike.
Zelo različne. Velik delež pred-
vsem kapitalističnega tiska, pr-
vi, da je Chaplinov film sem
in tja prijeten in zabaven, da
pa bi bilo bolje, ko ne bi izpr-
vedal »političnih« idej.

Označili so film za protiamer-
iški, za delo človeka, ki je »ze-
lo zagrenjen«. Kritike izhajajo
pod različni naslovi, med kate-
riimi beremo »Pomirje se, Cha-
plin!« ali »Ostani pri svojem

klobuku — meloni in palice!«
Vendar so tudi drugačne kriti-
ke. Kritike, ki govore o Chapli-
nu geniju, o velikem umetniku,
o veliki misli, ki jo je izpovedal
v filmu.

In Chaplin sam? Takole je
odgovoril ameriškim novinar-
jem, ki so mu očitali, da je film
protiameriški:

»Ali naj se pustimo mirno ob-
toževati in klofutati? Nisem na-
padel združenih držav, napadel
sem le manjšino, ki dela zlo. Če
sem odklonil prikazovanje fil-
ma v Ameriki, sem to nedvomno
storil v duhu ameriških ob-
lasti, ki filma v Ameriki nikoli
ne bi dovolile predvajati. Na-
pravil sem ta film, da bi se
ljudje lahko smejali. Ali je
Amerika dovolj močna, da pre-
nese tako satiro?«

In dalje:
»Očitajo mi, da sem preveč
resen... Toda mislim, da je
film že utrjen od mladih mož
ki se tepejo za lepe ženske.
Prestar sem, da bi dvoril soba-
ricam... Nisem politik, ni
prevelik intelektualca. Sem pa
antikomformist in nepopravljiv
romantik...«

Chaplin je povedal, da misli
v prihodnjem filmu pokazati
zgodbo družine, katere usoda
niha med Ameriko in Evropo.
Upa, da filma ne bodo že vna-
prej proglasili za protiamer-
iškega.

»Kralj v New Yorku« je zači-
vel na filmskem platnu. Gledali
ga bodo milijoni ljudi in pre-

Olga Spiridonović nastopa v
glavni ženski vlogi v novem
igranem filmu »Avala filma«
»Ce se ne vrnem«. Ob njej bo
zaigral Zoran Ristanović.

nemškega. Meja je razdelila
tudi ljudi in jih opredelila za
Nemce in Francoze. Med ljud-

zemlja, ne more razdvojit
tovarištva.

Filmska zgodba povezuje ne-
kaj usod, ki pa ostanejo v
ozadju. Tak je bil tudi njen
namen. Kajti to je film mno-
žice, film velike ideje. Pabst
je to povedal tako, da človeka
še danes prevzame.

Prevzame ga, ker je misel
filma še vedno živa in aktu-
alna. Film je bil posnet leta
1932. Rudarji pod zemljo so
povedali ljudem na zemlji mi-
sel o tovarištvu. Toda že leto
pozneje je Hitler prevzel ob-
last in začel podirati meje. Ne
tako, kot so mislili rudarji
iz Pabstove filmske zgodbe,
čprav je Hitler rad uporabi-
ljal v svojih govorih besedi
»Kameraden« in »Kamerad-
schaft«.

Nova vojna je med filmom
in današnjim gledalcem. Spet
so nastale nove meje, meje

med ljudmi. Časopisi poročajo
o novih orožjih. O transkonti-
nentalnih raketah, ki lahko
prenesejo atomsko bombo z
ene strani sveta na drugo. Na-
tančno je označeno, kako da-
leč leti ameriška in kam bo
padla sovjetska raketa. Vseka-
kor preko mnogih mej. Toda,
ali to pomeni, da po prihod-
nji vojni ne bo nikjer, niti pod
zemljo, niti na luni, niti v
stratosferi napisano: MEJA?

Niso važne geografske meje.
Pabst je pripovedoval v svo-
jem filmu o mejah med ljud-
mi. Misel, ki so jo izpovedo-
vali umetniki vseh časov in
jo pripovedujejo tudi danes.
V filmski zgodovini najdemo
mnogo takih filmov. Kajti
film je ljudem najbolj dostop-
en in je tudi dolžan govoriti o
bratstvu in tovarištvu med
ljudmi.

Pabstov film je primer, ka-
ko je to treba povedati.

Srečanje v čakalnici

Angleži so po vsem svetu po-
znani kot neprekosljivi gentle-
mani. Vsa čast njihovemu gen-
lemanstvu in vljudnosti, toda
kljub temu prelepim lastno-
stima te pretipajo do kosti,
preden te spustijo v Združeno
kraljestvo. Moja pot v London
je bila vsekakor miroljubna,
celo povabljeni smo bili tja, na
otvoritev Tedna jugoslovanske-
ga filma. Kljub temu pa sem
že tretje sedel v čakalnici an-

»Riffi« umetniško ne dosega
filma »On, ki mora umreti«.

Ta film je Dassin namerava-
snemati v Jugoslaviji. Dogo-
varjal se je z Lovčevim filmom,
toda ko je bilo že vse domene-
no, je jugoslovanski partner
odpovedal sodelovanje. (Podob-
en primer je povedal tudi ge-
neralni direktor francoskega
Centra za kinematografijo g.
Flaud. Tu je bil verolomni
in ner Jadran film.) Film so
potem posneli na Kreki; seveda
je ekipa izgubila precej časa,
da se je preusmerila tja.

O prihodnjem filmu je vselej
težko govoriti. Jules Dassin
ima več načrtov, najboljše je
film po romanu Rogera Vail-
landa »Zakon«. Toda, dokler ne
stojš za kamero, nisi nikoli
gotov. (Pri nas je prav tako)
Dassinu so ponudili režijo tudi
v Sovjetski zvezi. Rekel je, da
bi rad posnel tam sodoben
film. Začudili so se, češ, saj je
na razpolago dovolj lepih
klasičnih tem. »Te bodo prav
gotovo veliko bolje kakor jaz
realiziral sovjetski režiserji!«
jim je odgovoril. On bi rad na-
šel dandanašnji problem člo-
veka v Sovjetski zvezi, ker mi-
sli, da mu je to vsekakor bli-
že, čeprav je za tujega režiser-
ja tudi to težka naloga. Kot ka-
že, ne bo iz teh razgovorov nič.
Problem sodobne teme!... »Pri-
vas je v tem pogledu prav gotovo
bolje?«

(Včasih je res nerodno, če ne
obvladaš dovolj jezika, da bi
kako stvar natančneje obrazlo-
žili.)

Jules Dassin je posnel do se-
daj dvanaest filmov. Prej je re-
žiral v gledališču in je dal ča-
sa živeti v Ameriki. Po žalostni
afari z Dmytrikom se je z mno-
gimi drugimi vred tudi on
umaknil pred lovca na čarovni-
ce v Evropo. Iz njegovega pri-
povedovanja je vznemljeno
razočaranje nad obnašanjem
nekaj revolucionarnega Dmy-
trika (»Daj nam danes...«) pred
ameriško izpraševalno komi-
sijo.

Skozi vrata je stopil dolgi
uslužbenec konzulata in pove-
dal številko. Saj res, dve uri
sta že minili!

»Na svidenje v Londonu!«
Tam bova videla Chaplinov
film!«

Tako je rekel Jules Dassin
za slovo.

France Stiglic

Filmska srečanja

soditi bodo, ali je Chaplin po-
vedal tisto, kar bolj navadnega,
malega človeka. Kajti o tem je
veliki umetnik vselej pripove-
doval. Teško, da bi zdaj zgrešil.

mi obeh mest nastajata hlad
in sovraštvo. Nemeč je Nemeč
in Francoz je Francoz.

Takrat se pripeti v franco-
škem rudniku velika nesreča.

gleške ambasade, vdan v us-
odo, da bosta minili najmanj
dve uri, preden me konzul po-
kličje pred svoje obližje.

No, ti dve uri sta minili kaj
hitro, kajti v čakalnici je sto-
pil režiser Jules Dassin in se
elegančno — tak namreč je —
spustil v stol poleg mojega.

Jules Dassin je bil letos v
Cannesu s filmom »On, ki mo-
ra umreti«, ki ga je posnel po
znanem Kazantzakisovem ro-
manu »Znova križani Kristus«. Film je
veliko delo, toda kljub temu,
da je Dassin takoj po festivalu
predstavi objel in poljubil sam
Cocteau, ni prejel nobene nagrade.
Zirija v Cannesu je letos dajala
prednost filmu pred literaturo, kot
so ugotovili opazovalci, in Jules
Dassin je ostal prazen rok.
Takrat v Cannesu ni pokazal
razočaranja, zdaj pa se je le
pritožil nad filmsko sojenico,
ki mu je prisodila slavo za film
»Riffi«, ob filmu »On, ki mora
umreti« pa je ostala hladna.
Pa vendar po njegovih sodbi,

Priljubljeni Mickey Rooney se še vedno vrača pred kamero.
Nedavno je v Benetkah zaigral v filmu »A Slight Case of Lar-
ceny«. Naša slika ga kaže v družbi z njegovo ženo
Elanie Mahnken

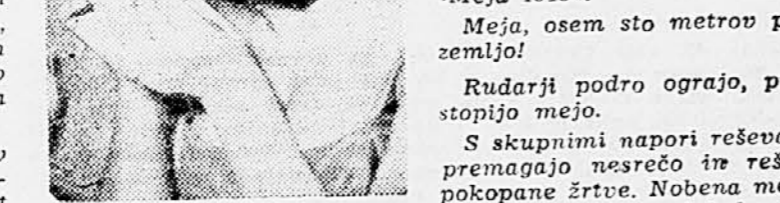
Sest sto rudarjev ostane v ro-
vih, ki jih je najprej razdejala
eksplozija, nato zajel plamen,
zdaj pa zaliva voda. Film po-
kaže nesrečo s takimi posnet-
ki, da jih še danes težko naj-
deš v filmih. Čutili in videti
je roko velikega ustvarjalca.

Nesreča je ustavila življenje
v mestu na francoski strani.
Ali je meja ločila tudi čustva
in nemši rudarji mirno kop-
ljejo svoj premog? Kopljejo
ga, toda ne vsi. Zbrala se je
reševalna ekipa in brez potne-
ga lista odhitela ponesreče-
nim rudarjem onstran meje
na pomoč. Tudi trije od ti-
stih, ki niso odšli z reševalno
ekipo, se globoko v rovu od-
ločijo za pomoč. Po starih,
opuščenih rovih se približuje-
jo francoskemu rudniku. Edin-
stven je prizor, ko prebijejo
zidove in se znajdejo pred že-
lezno ograjo, na kateri piše:
»Meja 1919«.

Meja, osem sto metrov pod
zemljo!

Rudarji podro ograjo, pre-
stopijo mejo.

S skupnimi napori reševalci
premagajo nesrečo in rešijo
pokopane žrtve. Nobena meja,
pa naj bo še tako globoko pod

Sophia Loren

Portret tedna GEORGE CUKOR

V galeriji pomembnejših reži-
serjev, ki jih mora poznati vsak
filmski nekoliko razgledan člo-
vek, posebno pa še ljubitelj
filmske umetnosti, ne moremo
mimo enega najpomembnejših
ameriških režiserjev — George
Cukorja — ki je zrasel in se
oblikoval v Hollywoodu, četudi
je po svojih prednikih Madžar.

Cukor se je rodil 7. julija 1899
v New Yorku, a svojo pot re-
žiserja je začel leta 1920 v gle-
dališču. Do leta 1928 je režiral
dolgo vrsto odrskih del in se
močno uveljavil v gledališkem
svetu. Pozneje je kot filmski
režiser pogosto dokazal, da je
do kraja spoznal vse fineše gle-
dališča. V svojih filmskih reži-
jih je gradil prav na gledališ-
kih izkušnjah. S filmom se je
prvič srečal leta 1929, ko je so-
deloval z Lewisom Milestonom
v režiji filma »Na Zahodu nič
novega«. Isto leto je sodeloval
tudi v režiji duhovite parodije
na igralsko družino Bagymorov
»Kraljevska hollywoodska dru-
žina«. Film ga je očaral s svo-
jimi možnostmi. Tako ga leta
1931 srečamo kot Lubitscheveva
asistenta ob filmski komediji
»Urico s teboj«, isto leto pa je
začel tudi že samostojno reži-
rati in moramo za prvi njegov
samostojni film šteti delo »Tar-
nished Lady«, v katerem je
igrala glavno vlogo slovitja Tal-
lulah Bankheadova. Leto pozne-
je je prvič prenesel v filmski
jezik odrsko delo, kar je po-
zneje še pogosto storil. To je
bila zelo uspešna gledališka igra
Kaufmana in Ferberja »Večerja
ob osmih«. Isto leto pa je temu
filmu dodal še dva. S Kathari-
no Hepburnovo v glavni vlogi
je režiral film »Little Women

in »Bill of Divorcement«. Nato
je leta 1935 prišel filmski zapis
Dickensovega romana »David
Cooperfield«, v katerem sta
igrala Freddie Bartholomew in
W. C. Fields. Marsikdo pa se še

z veseljem spominja njegove
ekranizacije Shakespeareve lu-
bezenske drame »Romeo in Ju-
lija« iz leta 1936. Glavni vlogi
sta igrala pokojni Leslie Ho-
ward in Norma Shearer. Vsi ti
filmi so utrdili Cukorjev ugled

NA POTI K USPEHU

VIRNA LISI je doma iz Ancone, kjer se je rodila 8. IX. 1937 in doživela svoj filmski debut že 1953 v filmu »Neapelj poje«. Potem je nastopila v desetih filmih, toda vsi ti so bili tretjerazredni in niso nudili mlademu dekletu nobene možnosti, temveč so ji nasprotno celo škodovali. Potem pa je lani zaigrala v filmih, ki so bili dobro ocenjeni, saj so bila to dela »Huzarji«, »Rižarica« in podobni. Vloga v teh filmih so jo kvalificirale za glavno žensko vlogo v Maselli-jevem filmu »Zenska deveda«, ki je bil nagrajen na festivalu v Karlovih Varjih. Čeprav v sorazmerno komplicirani vlogi dekleta, ki ga je zaslepila umetno sprovcirana popularnost in slava, je Virna Lisi opravčila s svojo kreacijo zaupanje režiserja.

GASTONE RENZELLI je po svojem poklicu mesar in samo slučaj je hotel, da je prišel k filmu. Delal je namreč v rimski četrti, kjer živi režiser Luchino Visconti. Ta ga je opazil, ko je pripravljaval svoj film »Bellissima« in Gastone Renzelli je doživel čast nastopiti skupaj s slovitvo Anno Magnani. Pravijo, da je zaigral zelo lepo, toda zopet je nanesel se je zopet vrnil v svojo mesnico. Toda zopet je nanesel slučaj, da ga je potkal Vittorio de Sica in mu dal vlogo v svoji »Strehli«. Takoj za tem filmom ga je angažiral še Luigi Comencini za film »Okno na Luna Park«. Ko so ga po snemanju njegovega tretjega filma upražili, kaj namerava, je povedal, da ni pozabil na svojo mesnico, tam pa da je rade volje na razpolago filmu, če ga bo še potreboval.

v Hollywoodu in leta 1937 so cerjem Tracyjem in komedijo
nu zaupali režijo filma z Greto
»Adamovo rebro«, v kateri je
Garbo v glavni vlogi. Bila je
zopet igrala Katherine Hepburno
to »Dama s kamelijami«, ki jo
tudi mi dobro poznamo. Nasled-
nje leto je dal svetu zopet dva
filma. Prvi je bil »Zaza« s Clau-
dette Colbertovo, drugi pa ko-
medija »Praznik« s Garyjem
Grantom in Katherine Hepbur-
novdo: »Zenske«, »Suzana in
»Dobro jutro«. Poseben po-
srednjem zadnji je zelo mnogo pome-
nil v karieri igralki Crawford-
love. In zopet se je 1941 sestal
z Greto Garbo v vesoljigr »Ze-
na z dvema obrazoma« in dodal
temu filmu še duhovito komedijo
»Philadelphijska zgodba«, v
kateri so igrali Hepburnova,
Grant in Stewart. Leta 1944 je
Cukor režiral ameriško verzijo
angleškega filma »Pliška luča«
z Ingrid Bergmanovo in Charle-
som Boyerjem. Tudi po tem fil-
mu poznamo Cukorja pri nas.
Tedaj je nastopila štiriletna
pavza, kajti šele leta 1948 je
Cukor režiral dramo iz igral-
skega sveta »Dvojno življenje«,
v katerem je igral Ronald Col-
man. Leto pozneje je ustvaril
odlično, tudi pri nas poznano
delo »Moj sin Edvard« s Spen-

VELIKO ZANIMANJE ZA CEPLJENJE

Priloge za cepljenje otrok proti otroški paralizi (poliomielitisu) so v Pomurju razgibale dejavnost zdravstvenih ustanov, zdravnikov, organizacij Rdečega križa in Socialistične zveze. V Pomurju bodo predvidoma cepili nad 16.000 otrok v starosti od šest mesecev do petih let. V občinah Marjanci, Murska Sobota, Lendava, Grad in Gornja Radgona bodo začeli cepiti otroke že 7. oktobra. Tudi v ostalih pomurskih občinah bodo začeli cepiti med 9. in 16. oktobrom. Na temištvu za zdravstvo in socialno varstvo OLO Murska Sobota so opravili vrsto organizacijskih nalog, brez katerih si ni mogoče predstavljati uspešnega cepljenja. Prav tako so že določeni zdravniki, ki po posameznih občinah predavajo o otroški paralizi in o pomenu cepljenja. Šef infekcijskega oddelka soboške bolnišnice v Rakicani dr. Vilma Vlajevo, mi je v pogovoru pojasnila pojave te zahrbitne bolezni v Pomurju. Na njenem oddelku zdravijo trenutno sedem primerov otroške ohromelosti. Med njimi so otroci v starosti od dveh do šestih let, ki jih je napadel virus te bolezni. Tri leta star Jozef Zver iz Odrance je že ozdravel in bo v bližnji bodočnosti lahko zapustil bolnišnico. Ostale otroke pa bodo po zdravljenju na infekcijskem oddelku poslali še naprej na ortopedsko zdravljenje.

Marinica Domjan — prva žrtev otroške paralize v M. Soboti

nišnico. Ostale otroke pa bodo po zdravljenju na infekcijskem oddelku poslali še naprej na ortopedsko zdravljenje. Na vprašanje, kaj misli o Salkovem cepivu in o potrebi tega zaščitnega cepljenja je odgovorila, da je pred šestimi tedni sama cepila s tem cepivom proti otroški paralizi ves personal infekcijskega oddelka soboške bolnišnice in vse članke svoje ožje družine. Vseh 40 oseb se je po cepljenju dobro počutilo ter niso kazali nobenih znakov oteklina, povišanja temperature, živčnih motenj in hude druge reakcije. V Pomurju so Salkovo cepivo torej praktično že preizkusili na infekcijskem oddelku v Rakicani. Dr. Vilma Vlajevo je v razgovoru poudarila, da kažejo Pomurci izredno zanimanje za borbo proti tej zahrbitni bolezni. Ljudje prihajajo z otroci na infekcijski oddelki in najodkladnejših krajev Pomurja v strahu, da tudi njihov otrok morda ne bi imel te nevarne bolezni in sicer tudi v primerih, ko otrok malo šepa. Prebivalstvu Pomurja je poglavitna strah v kosti nenadna smrt majhne Marinice Domjanove iz Murske Sobotice, ki je pred poldrugim mesecem umrla za otroško paralizo.

Težko sem se odločil za obisk pri Domjanovih v Murski Soboti, ki so pred poldrugim mesecem izgubili svoje najdražje — svojo hčerko Marinico, ki je bila šele v sedemnajstem mesecu svojega življenja. Težko je buditi spomine na edinega ljubkega otroka, ki ga je Ludvika in Mirjana Domjanova ugrabila otroška paraliza. Nisem ju zatekel doma. Sprejela me je otrokova prababica Terezija Kardoš, ki je skupno z materjo otroka preživela večino svojega časa pri punčki, ki so jo vsi ljubili, negovali in pestovali. Solze so ji polzele po licih, ko mi je kazala fotografije male Marinice in pripovedovala potek bolezni. Prišla je zelo naglo z majhno temperaturo, ki se je pojavila 2. avg. 1957. V naslednjih treh dneh ji je bilo dvakrat slabo. Ničče ni računel, da bi jo lahko napadla zahrbitna bolezen, saj v začetku tudi ni imela nobenih znakov bolezni. V ponedeljek, 5. avgusta so se pojavili prvi znaki na obrazu. V torek so jo odpeljali na infekcijsko kliniko v Ljubljano, kjer je v sredo, 7. avgusta izdihnila. Bolezen je bila bliskovita in kruta, saj je dobrih in skrbnim staršem ugrabila otroka, ki je bil pred petimi dnevi še zdrav, razpoložen in razigran.

Pomurski zdravniki so imeli letos vrsto predavanj o otroški paralizi. Zato sem se obrnil na dr. Ivana Amona, ki je imel v Murski Soboti štiri predavanja ter po eno predavanje v Kuzmi in Bakovcih. Dejal je, da so Pomurci pokazali izredno zanimanje za ta predavanja ter da ni nikjer opazil, da bi bil kdo proti cepljenju. Ljudje se celo zanimajo za možnost cepljenja starejših otrok. Za Pomurje so značilna majhna posestva in veliko število otrok. Zato bo treba zagotoviti sredstva za cepljenje socialno ogroženih otrok. Moja pot se je zključila v komunalni banki v Murski, kjer je zbirni račun za vplačevanje prispevkov za borbo proti otroški paralizi. Podjetja in kmetijske zadruge doslej niso pokazale pravega zanimanja za to humano akcijo. Do 19. septembra so vplačali nekaj prispevkov trgovina »Usnje« Murska Sobota, »Agrotehnika« Ljutomer, okrajna pošta Murska Sobota, »Pomurski tisk«, kolektiv KZ Radgona in KZ Petrovci. Manjše trgovine v Murski Soboti so obljubile, da bodo prispevale vsaka po 10.000 dinarjev. V Lendavi obljubljajo le manjše zneske, medtem ko iz Ljutomerja še nimajo dokončnih podatkov. M. K.

Vranksko je v zadnjem času povsem spremenilo svojo zunanost. Prašno in blatno cesto so asfaltirali, ob njej pa uredili hodnike, lične ograje, zasadili drevesa itd. Na novo so uredili zdravstveni dom in vanj namestili tudi lekarno. Prenovili so nižjo gimnazijo oziroma osemletko in povsem obnovili en razred. V občini imajo elektrificirana že vsa naseleja. Še letos bodo začeli graditi vodovod Vranksko-Prekopa v dolžini okrog 4 km. Ob glavni cesti skozi trg bodo še do zime uredili fluorescenčno razsvetljavo. Prihodnje leto bodo začeli najprej graditi olimpijski plavalni bazen, in sicer na ravnici, neadele od središča trga. Računajo, da bodo s plavalnim bazenom postavili temelj večjemu turističnemu razmahu. Ti načrti niso brez osnove, saj ima Vranksko ugodno lego in je že nekaj slovelo kot prijazen turistični kraj. S sredstvi letošnjega in prihodnjega stanovanjskega sklada bodo začeli prihodnje leto graditi 12-stanovanjski blok. Z večjo prizadevanostjo se bodo lotili tudi urejanja občinskih cest. Na Vrankskem imajo že sedaj tudi javno razglasno postajo — ozvočenje — prek katere posredujejo ljudski odbor, kmetijska zadruga in druge organizacije najrazličnejša obvestila. V zadnjem času pa se zavzemajo še za ureditev radijske postaje v okviru domačega društva ljudske tehnike. — M. B.

Več vasi elektrificiranih

Zivahna komunalna dejavnost v šentjurski občini — Prizadevanje za napredek kmetijstva

Med najvažnejše pridobitve letošnjega leta v šentjurski občini spada nedvomno elektrifikacija nekaterih vasi. Tako je letos zasvetila luč v Kalobjuhu, Dobjem, Dramah in Brdih pri Planini. Letošnje poletje so asfaltirali tudi ceste v Šentjuru. Krajevni odbor v Šilnici je deloma zgradil na novo, deloma pa popravil ceste proti Jelcam v dolžini 3 km. Na Ponikvi so popravili vodovod, šentjurskega pa nameravajo nadaljšati proti Hruševu. Ker je šentjurski zdravstveni postaja v sedanjih prostorih zelo na tesnem, jo bodo letos preselili v nove adaptirane prostore v zadržnem domu. Pred kratkim so v Šentjuru dogradili 9-stanovanjsko hišo. Še letos pa bodo začeli graditi dve novi na Ponikvi in v Šentjuru. Iz občinskega kreditnega sklada, ki znaša 20 milijonov, so dobili nad 3 milijone dinarjev posejila tudi zasebniki za dograditev svojih hiš. Z letošnjim šolskim letom so dobili v Šentjuru osemletko, in sicer z združitvijo nižje gimnazije in osnovne šole. Osemletke nameravajo urediti prihodnje leto še na Ponikvi in v Šilnici. Letos so obnovili šole na Ponikvi, Dobrini, Prevorju in Blagovini, na vrsti pa bo tudi šola v Dremlihah.

Za ureditev mlečarn na Planini in v Šentjuru so porabili 12 milijonov dinarjev. V prihodnje bo občina posvetila več skrbi tudi na novo ustanovljenemu posestvu na Planini. V kratkem bodo začeli graditi nove hleve za nad 100 govedi. Posestvo pa si bo uredilo tudi

okrog 5 ha ribezljavih nasadov. Kmetijsko gospodarstvo »Slo« bo najeti kredit v višini 20 milijonov dinarjev porabilo za ureditev hmeljskih sušilnic, hmeljskih nasadov in sadnih plantaj, za gradnjo strojne remize in za ureditev gospodarskih poslopj. Loško posestvo je za porabilo kredit v višini 600.000 dinarjev za nabavo dobre goveje živine, imelo pa bo tudi 5 ha ribezljavih nasadov. Edini industrijski podjetji v občini sta »Alpos« in lesnoindustrijsko podjetje. Prvo precej razširjajo, drugo pa je letos kupilo nov stroj za rezanje plomenega furnirja. Računajo, da bo doseženi finančni efekti že v enem letu poplačali vložen investicije, ki znašajo 21 milijonov lir.

V občini so že začeli izvajati ločitve trgovin od kmetijskih združenj. Trgovsko podjetje »Rezevna« v Šentjuru bo prevzelo še trgovini kmetijskih združenj. V Dobju in na Planini, v Šilnici in na Ponikvi pa je občina ustanovila še dve trgovski podjetji. Prvo bo imelo pet, drugo pa šest poslovalnic. Kmetijske zadruge pa bodo obdržale in vnaprej le še po en trgovski obrat za reprodukcijski material in odkupe. Občina uspešno skrbi tudi za kmetijsko proizvodnjo. Leto polagoma preusmerjajo na rentabilnejše kmetijske kulture, kakor so hmelj, jagodičevje in podobno. Na področju Blegovne, Primoža in Ponikve bodo uredili okrog 100 ha novih hmeljskih nasadov, ob Voglašini, zlasti ob njenem levem bregu, pa bodo gojili lan in jagodičevje. V živinoreji postopoma uvajajo sivičarje, pasmo, ki že prevladuje. Za čiščenje semenskih žit bo občina kupila še dva čističa, potrebovali pa bi tudi dva kombajna. Lepo se v občini uveljavlja tudi umetno osemenjevanje živine. L. M.

Dr. Vilma Vlajevo

Zalec

Tovarna »Juteks« v Zalcu je pred kratkim zgradila novo halo za moderno predilnico jute. Halo čaka na stroje. Bilo bi prav, da bi odgovorni organi čimprej odobrili nabavo strojev, kajti pri nas je popravevanje od izdelkih iz jute kar precejšnje. zlasti v hmeljski sezoni. —ko

HOTEL »SABOTIN« SO POVEČALI

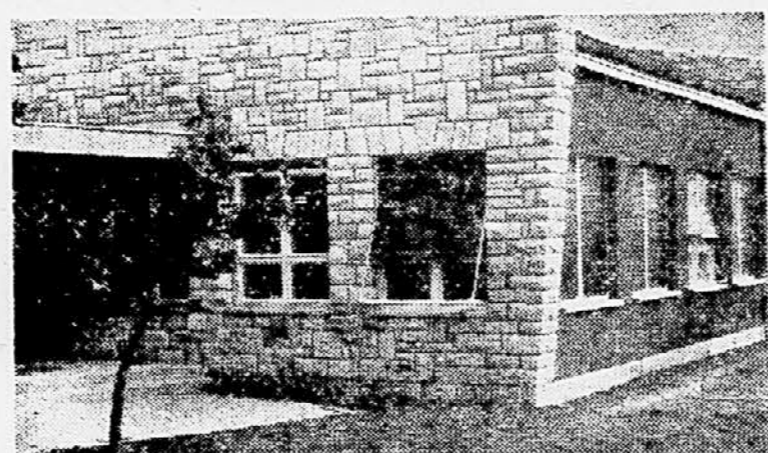
Ker so morali doslej odklanjati številne goste je uprava hotela »Sabotin« v Novi Gorici najela letos 7 milijonov din posojila pri Investicijski banki, da bi preuredili stranske prostore. S tem so pridobili sedem samskih sob, ki so jih tudi sodobno opremlili. Tako zmore danes hotel »Sabotin«, skupno s pomožnimi, 48 ležišč. Podjetje pa si je nabavilo opremo še za nadaljnjih pet sob s sedmimi ležišči, ki jo bodo namestili v tiste prostore, v katerih še vedno stanuje neka družina. Tej družini bi morali čimprej poskusi drugo stanovanje. Poleg tega je kolektiv hotela »Sabotin« poskrbel letos tudi za izboljšanje sanitarnih naprav, preureditev in povečanje garaže in za druge izboljšave. Hotel ima tudi lep vrst s plesno betonsko ploščo. V njem je za 600 ljudi prozora. Velika notranja jedilnica pa lahko sprejme do 150 gostov. J. P.

Na občnem zboru dramskega odseka »Svoboda II« v Hrastniku so ugotovili, da do sedanjega dela ni bilo zadovoljivo. V minulih sezonah so igralci uprizorili nekaj manjših odskih del in sodelovali na raznih proslavah. Na razpolago imajo sicer veliko kinosalovano z lepim odrom, toda često niso imeli prostora za vaje. Sedaj so mlajši igralci sklenili, da bodo čimprej naštrudirali Lihartovo »Zupanovo Micko«, uredili s pomočjo upravnega odbora oder in poskušali primeren prostor za vaje. V dramski odsek bodo skušali pritegniti čimveč mladine.

Hrastnik

Včeraj, v nedeljo, so v Sečovljah ob navzočnosti zastopnikov Sveta za zdravstvo LRS in republiškega zavoda za socialno zavarovanje ter predstavnikov organov lokalnih oblasti in političnih forumov slovesno izročili namenu novo zdravstveno postajo. Otvoritev doma predstavila na področju osnovne zdravniške dejavnosti v tem okolju dokončen prelom s starim; saj je bila stara ambulanta, po prostoru in opremljenosti, pač najslabša v Sloveniji. Tako se je še en ostanek starega moral umakniti novemu, naprednemu, v prid zdravstvene prosvete delovnih ljudi tega kraja. Gradnja moderne, sodobno opremljene doma, ki je stal 10 milijonov dinarjev, je finančni krajinji zavod za socialno zavarovanje v Kopru. S tem je ta zavod še enkrat dokazal, da hoče aktivno sodelovati pri omejevanju bolezni, katerih zdravljenje je vedno občutno dražje od njihovega preprečevanja. F. F.

NOVA ZDRAVSTVENA POSTAJA

V Belem Krajinju so ustanovili šivski klub, ki bo zaposlovala okrog 20 šivilj. Ustanovitev takega obrata je bila res potrebna. Poleg kmetijske gospodarske šole v Cramolju bosta letos tudi šoli tudi na Vinici in v Dražatu. V Belem Krajinju je krompir že dozorel. Kmetovalci ga pridno spravljajo in so kar zadovoljni s pridelkom. Tudi vinogradniki se veselijo letošnjega pridelka, saj bo obilen, če pa bo še nekaj dni tople in sončno vreme, bo vino tudi dobre kakovosti. K-a

Bele Krajine

Zadovoljstvo so na sestanku Socialistične zveze v Turnišču v Prekmurju so se udeležili številni člani in na njem razpravljali predvsem o volitvah ter izbihi kandidatov. Pregledali pa so tudi delo posameznih organizacij. Zadovoljni so zlasti z delom krajevnega odbora in Socialistične zveze. Tudi kmetijska zadruga kaže lepše uspehe. Nekdanje pomanjkljivosti in v upravi se popravljajo in zadruga bo kmalu prebrodila materialne težave. Pod vodstvom zadruge so vsačani preuredili dvorano v prosvetnem domu tudi za kinematografske predstave. Pripravljeno imajo tudi že aparaturo in tako bodo že kmalu lahko vrtele prve filme. Vsekakor gre zahvala vaščanom za prostovoljno delo. Bilo bi prav, da bi zadruga poskrbela vse potrebno za čimprejšnji začetek predvajanja filmov. Z zadovoljstvom so na sestanku ugotovili, da bo v bodoče v Turnišču osemletna šola, saj so morali doslej starši pošiljati otroke v sosedne kraje, kjer je bila nižja gimnazija. Vsi pa želijo, da bi začeli v Turnišču čimprej graditi novo šolsko poslopje. Sedanjih prostorov za osemletko nikač niso primerni. Za 480 otrok, kolikor jih je v vsem

V Turnišču bi radi novo šolo

Vijudnost!

Ko sva se 15. septembra popoldne peljali na Bled, sva se poslužili sindikalne legitimacije za popust. Misteč, da sva opravljeno od popusta tudi na avtobusu, sva ponudili bo vstopu v avtobus, ki vozil iz Lesca na Bled, spravedniku legitimacij zveze, da bi lahko osorno zavrnili: »To ni nič! Kar so dan sem! Če bi nama na kratko polasnil, da legitimacije na tej progi ne veljajo ali kakor koli drugače, bi bilo vse prav, saj nisva nameravali nikogar prevarati, marveč izkoristiti ugodnosti, ki jih imava kot upokojenci. Ko sva se pozneje vrnila na železniško postajo v Lescah, nama je očividno prejšnjega dogodka pojasnil, da je sredi vodnik pred prihodom vlaka poplaval in kvartal v gostini. Morda tam ni imel sreče in se je zaradi tega znesel nad nama, zaradi česar nama je bilo zelo neugodno. Našu sicer ne briga, kje je bil in kod je hodil, povedati pa bi mu radi, da tudi upokojenci nimamo železniških zvez, da bi lahko vse prenašali, in da predvsem lepa beseda lepo mesto najde. Misli, da tudi drugim potnikom ni ugajalo tako ravnanje sprevednika, najmanj pa prav gotovo nama, ki sva bili prvi na Bledu in še tokrat odšli od tam z dokaj slabimi vtisi.

šolskem okolju, imajo na razpolago le pet majhnih nehi-giendskih učilnic v dveh prilitičnih zgradbah. Prva zgradba je bivša samostanska šola s preperalnimi zidovi, druga pa nekdanja gostilna, v kateri sta dve te učilnici. Prav zaradi pomanjkanja prostorov ima osemletka dva oddelka v sosednjih vaseh. Na sestanku so vsi obljubili, da bodo posmagali pri gradnji nove šole s prostovoljnimi delom. L. B.

PO POVESTI J. OLIVERA CURWOODA RIŠE: M. MUSTER

40. Skočila je k možu, ki je divje pretepal psa in zgrabila strašni bič: »Dovolj je, ne tepi ga več!« Je zaklicala. Potem mu je nekaj zasepetala tako tiho, da Mc Cready, ki je škodljivo gledal pretepenega psa, ni slišal nobene besede. Thorpe pa je brez besed popustil in odšel z Izabelo v šotor. Na pragu se je obrnil in pomenljivo pogledal vodnika.

41. V šotoru je Izabela razburjena pojasnjevala mošn: »Kazan ni skočil name! Verjemi, pogljal se je na Mc Creadyja, ki se je krdoma dotaknil mojih las in hrbta. Toda veriga je bila lratka in vroga ga je name.« Ne vema, kako to,« je nadaljevala, »stoda tudi meni na tem Mc Creadyju nekaj ne ugaja. Slab človek mora biti.«

42. »Mc Cready je dejal, da pozna Kazana,« je rekel Thorpe. »Mogoče je bil pes kdaj njegov in najbrž je slabo ravnal z njim, zato ga žival sovraži. Poizvedel bom, kako je bilo. Toda sedaj mi zares obljubi, da boš previdna in da se Kazanu ne boš več približala. Sama vidiš, da je zelo nevaren.« Le nerada mu je Izabela obljubila.

Še enkrat: vse štiri pike

Medtem ko je ljubljana doma ozogala rdečo zvezdo, je olimpijski uspeh tesnejši, toda prav tako uspešen met proti partizanu v Beogradu...

Pred približno 3500 gledalci sta z napakami sodila Klotičnik in Počkar iz Ljubljane.

Table with 2 columns: Team, Score. Rows include Proleter, Zeljeznicar, Lokomotiva, Sloboda.

Ljubljana: C. zvezda 77:64 (33:27)
Ljubljana, 22. sept. Košarkarji ljubljanske 20. se sinoci po dojem...

Table with 2 columns: Team, Score. Rows include Zeljeznicar, Lokomotiva, Sloboda.

11,3 ali 11,4?

Mednarodnega atletskega prvenstva Romazija v Ekaterinbu, ki se je končalo v ponedeljek, se je udeležila tudi močna jugoslovanska ekipa.

Sikovec je startala na 100 m v 200 metrov. Obkraj je bila šteta, čeprav je izkazala letošnja najboljša rezultata v Jugoslaviji...

ODPRTA VRATA PRVI USPEH IN LEPO PRIZNANJE

Grosuplje, 22. sept. Vse želje domačih telesovzgojnih delavcev, ki so s požrtovalnim delom v zadnjih mesecih zgradili nov stadion, so postale danes živa in vesela resnica...

med partizanskimi društvi Grosuplje in Podpeč je bilo sporeda konec, zmagali so gostje iz 3:2.

Po slavnostnem uvodu - pozdravnem govoru predsednika TVD Partizan Grosuplje Uroša Sostarica, razviti prapora, pobratenu zastavi in granju državne himne, se je začel spored, ki je obsegal 14 točk. Pionirji, pionirke, mladinci, mladinke, starejši člani in članice so nastopili s prostimi vajami.

Prvi prvenstveni tekmi zvezne lige v našem rekordu za moške je v Zagrebu domača Lokomotiva premagala Rudarja iz Trbovlj s tesnim 10:9 (6:2).

Ljubljana: C. zvezda 77:64 (33:27)

Ljubljana, 22. sept. Košarkarji ljubljanske 20. se sinoci po dojem časa spet pokazali številnemu občinstvu v prav lepi hali, ne samo zaradi pomembne zmage, temveč predvsem po lepi in uspešni predstavi, ki je bila vsakega, še tako zaspanega gledalca, že prvi skoki pod košem so bili zelo občudujeni in dobro sprejeti za domačince. V njihovi imamo kajpak reprezentanta Müllerja, ki je v teh zaporednih prvenstvih z lahkoto prebil obrambo Beograščanov in zadel v mrežo v naslednjih petih metanjah in elegantni skoki pod košem so pomislili za petotko zvezde našega problema, kajti bilo je kar nekaj tvojih, ki smo se nehoti spomnili evropskega prvenstva v Splitu, zlasti pa tekme med ljubljanskimi štivkami. V približno taki formi je zabeležen tudi sinoci in ni pretirana izjava trenerja ter tehničnega vodje zvezde Godec, ki je po tekmi dejal, da je spet videl kontrast evropskega razreda. Seveda pa ta lažjaka poudarila ne sme učinkovito napadno, do te mere, v naslednjih petih odločilnih tekmah ponovilo tisto, kar smo se nedavno videli v Ljubljani.

Prida dobička ni bilo

Na domačem travniku so šiskarji iztisnili šestem obe točki, Odred pa je moral - prav tako z razliko enega gola - pustiti enako v Sibeniku - Branik po višji sili ni imel nasprotnika - V lestvici vodi Lokomotiva

Prva repriza jesenske cone v naših krajih je bila za eno srečanje okrnjena, ker Branik po višji sili to nedeljo ni imel nasprotnika. Menda so zagrebški igralci Trešnjevke obboleli... Ostalih šest parov se je razšlo kakor je v nogometu že v navadi, nekateri po računih, drugi pa brez njih.

Mladinski atletski dvoboj v Novem Sadu

Dvakratna zmaga mladih sosedov

V Novem Sadu se je štiri dni končal mednarodni atletski dvoboj med mladinsko reprezentanco Jugoslavije in Romunije. Gostje so zmagali dvakrat: mladinci 10:5, mladinke pa 5:3. Obe jugoslovanski ekipi sta nastopili oslabljeni, tako da zmage gostov in gostinj ni presenjevala.

Ljubljana: Segesta 4:3 (1:2)

Ljubljana, 22. sept. Za sam izid obeh polčasov kaže, da je bila tekma v šiski nenavadno razgibana, saj se je mreža na obeh straneh zatresla kar sedemkrat. Prva polovica je bila izenačena, tako da je bilo časa še dovolj za izenačenje.

Presenetljivo za Tedyjev Memorial

1. Puchar, 2. dr. Božo Žerovec

Zerovec 6:4, 4:6 (prekinjeno), nadaljevanje v seriji v Ljubljani. Članice: Helena Lovrenc; Unterlehner w. o.; Truda; Lovrenc; Kačičnik 6:2, 6:3; Zlana; Truda Lovrenc; Helena Lovrenc 6:4, 6:3; Klammer 6:0, 6:0; Stajner; Pastirk 6:4, 6:1; Zlana; Stajner; Germovšek 6:5, 4:6, 6:5.

Sibenik: Odred 2:1 (0:0)

Sibenik, 22. sept. Ničje izmed 1500 gledalcev, kolikor jih je danes prišlo na stadion, ni bilo razočarano, pač ni mislilo, da bo imelo domače moštvo toliko dela z gosti iz Ljubljane. In res se zmagaj Sibenikanci niso imeli kaj smejati. Tekma je bila v glavnem ves čas odprta in zmaga domačinov tesna kar se da.

Kranjski dogodki

Kranj, 22. sept. Danes so zaključili teniško prvenstvo Kranjske v odlični paritvi je Anaevo v treh nizih porazil Rebolja. Vremni red članov: 1. Anaevo, 2. Rebolja, 3. Lakner, 4. Guncar, 5. Bedenec. Pri mladinci je bil najboljši Guncar mladinci pred Znidarjem in Ekartom.

Slavje v Novem mestu

NOVO MESTO, 22. sept. - Pred približno 500 gledalci sta bili odigrani izredno važni tekmi slovenske odbojarske lige. Pri moških in ženskih sta se sestali ekipi domačega Partizana in ZOK Ljubljane. V obeh tekmah je po dobrih postrvovalnih igri zmagala domača vrsta s 3:1. Rezultata ženske 15:12, 15:13 in 15:12, moški 14:16, 15:10, 15:13, 15:9. Po 7. kolu ženske lige so Novomeščanke s 6 točkami naskoka pred vsemi ostalimi, igralci Partizana pa prav tako vodijo, čeprav samo zaradi boljše razlike nizov od Ljubljane. Sodila sta dobro Slanina in Romih.

Enainštirideseti

Marijuška je pripravila oči, kakor da si predstavlja Forelovo razpredelnico, okrašeno z različnimi odtenki modre barve. »Prelepa sinjina. Z ničimer je ne moreš primerjati. Sinja kot...«

Stujeca sovesti

da je atletska reprezentanca Zah. Nemčije v Berlinu premagala CSJR v razmerju 14:9. Najboljši rezultat je dosegel jugoslovanski CSJR na 1500 m s 3:44:55. da se je svetovni avtomobilski prvak Manuel Fangio ponesrečil v neki prometni nezgodi med Piacenzo in Parma. Fangio se je zalezel v kamion in so ga morali prepeljati v bolnišnico na predel.

Boris Lavrenjev

Marijuška je pripravila oči, kakor da si predstavlja Forelovo razpredelnico, okrašeno z različnimi odtenki modre barve. »Prelepa sinjina. Z ničimer je ne moreš primerjati. Sinja kot...«

Novo mesto

NOVO MESTO, 22. sept. - Pred približno 500 gledalci sta bili odigrani izredno važni tekmi slovenske odbojarske lige. Pri moških in ženskih sta se sestali ekipi domačega Partizana in ZOK Ljubljane. V obeh tekmah je po dobrih postrvovalnih igri zmagala domača vrsta s 3:1. Rezultata ženske 15:12, 15:13 in 15:12, moški 14:16, 15:10, 15:13, 15:9. Po 7. kolu ženske lige so Novomeščanke s 6 točkami naskoka pred vsemi ostalimi, igralci Partizana pa prav tako vodijo, čeprav samo zaradi boljše razlike nizov od Ljubljane. Sodila sta dobro Slanina in Romih.

Poskočil je ves preplašen in moker

Poskočil je ves preplašen in moker. Marjutka je kričala v noč in veter: »Semjaanij!... Vjahiiir!« Samo pena je šumela. Človeškega glasu ni bilo slišati. »Utonila sta, prekleto!«